

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mohelnice, Mlýnská 1, okres Šumperk

Adresa: Mlýnská 1, 789 85 Mohelnice

Identifikátor školy: 600 148 343

Termín konání inspekce: 18. – 22. a 29. březen 2005

Čj.:	m5-1060/05-005133
Signatura:	om5cy135

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Město Mohelnice (U Brány 2, 789 85 Mohelnice). Základní škola (ZŠ) s kapacitou 1190 žáků byla zřízena jako příspěvková organizace, má třicet tři třídy 1. – 9. ročníku se 710 žáky, z nichž 357 dojíždí z 37 jiných obcí. Kapacita školy je využita na 59,7 %. Škola sdružuje školní družinu a školní klub s kapacitou 220 žáků a školní jídelnu s kapacitou 900 jídel. Na adrese Mohelnice, Masarykova 4 má jedno odloučené pracoviště.

Ve školním roce 2004/2005 jsou žáci 1. - 9. ročníku vyučováni podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Od 5. ročníku je výuka ve vybraných třídách organizována podle učebního plánu základní školy s třídami s rozšířeným vyučováním jazyků, čj. 16 333/96-22-21. Ve škole jsou také od 3. do 9. ročníku zřízeny specializované třídy pro žáky s vývojovými poruchami učení. Dne 1. července 2001 nabylo platnosti poslední rozhodnutí o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 22 452/01-21.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání v základní škole vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání v základní škole ve vyučovacích předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova a tělesná výchova na 1. stupni a v předmětech český jazyk, matematika a chemie na 2. stupni školy vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení (VPU)
- ❖ účinnosti prevence sociálně patologických jevů

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání žáků v 1. – 9. ročníku zajišťují celkem 52 pedagogičtí pracovníci. Výuka 114 vyučovacích hodin, což představuje 11,4 % učebního plánu školy, je zajištěna vyučujícími, kteří nemají odbornou kvalifikaci pro výuku na příslušném stupni školy a dále 128 hodin vyučovaných ve specializovaných třídách je realizováno učiteli bez náležité kvalifikace. Celkem je tedy 24,2 % vyučovacích hodin učebního plánu vyučováno pedagogickými pracovníky bez odborné kvalifikace. Tato nepříznivá situace se však v kvalitě výuky sledovaných předmětů negativně neprojevila.

Organizační struktura subjektu i jeho vnitřní informační systém jsou ve vztahu ke konkrétním podmínkám školy s odloučeným pracovištěm funkčně a jednoduše provázány, kompetence vedoucích pracovníků jsou jasně vymezeny. Realizovaný způsob řízení s vhodně delegovanými pravomocemi i účelná organizační struktura umožňují efektivní vedení školy a zajišťují plynulý chod všech jejích úseků s příznivým dopadem na výchovně-vzdělávací proces. Ve své řídicí práci ředitelka účinně využívá pedagogickou radu, porady vedení školy a pravidelné pracovní porady zaměstnanců. V činnosti ustavených metodických orgánů převládají úkoly organizačního charakteru. Metodické sdružení na 1. stupni

a předmětové komise hodnocených předmětů na 2. stupni se podílejí také na plánování učiva a analýze dosahovaných výsledků žáků a částečně plní i kontrolní funkci. Nedoceněna je jejich role v konfrontaci pedagogických přístupů a rozvoji spolupráce mezi učiteli v oblasti didaktiky a metodiky.

V účinnosti kontrolního systému došlo od poslední inspekce k výraznému pozitivnímu posunu. Kontrola všech úseků školy je systematická a probíhá plánovitě. Kvalita pedagogické práce učitelů je zjišťována účelnou hospitační činností vedení školy, která má pro školní rok 2004/2005 vhodně stanoveny cíle. Zjištění z hospitační a kontrolní činnosti byla v zobecněné podobě projednávána na poradách i na jednáních pedagogické rady, konkrétní opatření byla přijímána operativně. Efekt přijímaných opatření je vedením školy následně vyhodnocován. Ředitelka má vytvořen vhodný systém odměňování práce pedagogických pracovníků s dostatečně motivujícími kritérii.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků většinou reaguje na aktuální a prioritní potřeby školy a směřuje k optimalizaci personálních podmínek pro vzdělávání žáků.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Subjekt vznikl v roce 1997 integrací dvou úplných základních škol s následným záměrem sestěhování na jedno pracoviště. V době konání inspekce organizace využívala všech stávajících budov (původní budova školy s přístavbou tělocvičny a jídelny na pracovišti Mlýnská ulice a původní budova školy s přístavbou tělocvičny a budovy pro 2. stupeň na pracovišti Masarykova ulice). K zabezpečení výuky hodnocených předmětů mají obě pracoviště velmi příznivé prostorové podmínky.

Postupný pokles počtu žáků vytváří příhodné prostorové předpoklady pro vznik odborných učeben i prostorů pro relaxaci a zájmovou činnost žáků. Škola této situace účelně využívá. V době inspekce disponovala dvaceti tematicky vybavenými odbornými učebnami, šesti místnostmi pro školní družinu a školní klub, čtyřmi tělocvičnami, dvěma hřišti a hernou stolního tenisu. Vhodné podmínky byly vytvořeny zejména pro výuku cizích jazyků (šest odborných učeben). Velmi dobré předpoklady pro rozvoj počítačové gramotnosti poskytují čtyři učebny výpočetní techniky, jejich využití ve výuce je částečně limitováno počtem pracovních míst u počítačů. Škola rovněž využívá vlastní rekreační středisko s lyžařským vlekem jak pro lyžařský výcvikový kurz, tak pořádání školy v přírodě.

Všechny společné prostory školy byly esteticky upraveny, kmenové učebny 1. stupně a zčásti na 2. stupni vytvářely zajímavé a vzhledem k vzdělávání žáků podnětné prostředí. Žákovský nábytek je postupně nahrazován novým výškově stavitelným, v několika případech však jeho nastavení neodpovídalo vzrůstu žáků.

Obsáhlý fond vhodných učebních pomůcek pro **český jazyk a matematiku na 1. stupni** je účelně rozdělen do kmenových učeben a využíván ve prospěch výuky.

Materiální zabezpečení **hudební výchovy na 1. stupni** je dostatečné, vyučující využily kromě standardních pomůcek (klávesy, Orffův instrumentář, hudební nosiče) i netradiční prvky (přírodní materiál a vlastní texty).

Zázemí i vybavení nářadím a náčiním vytvářejí pro výuku **tělesné výchovy na 1. stupni** příznivé podmínky. Nadstandardní možnosti, vzhledem k pokrytí všech složek předmětu, skýtají různé velké tělocvičny. Venkovní sportoviště nejsou již zcela vyhovující, v zimních měsících je účelně využíváno jedno z hřišť pro zřízení ledové plochy.

K zajištění názornosti a realizaci specifických vzdělávacích cílů předmětu **český jazyk na 2. stupni** je na obou pracovištích školy k dispozici potřebná audiovizuální technika

a sbírka učebních pomůcek standardního rozsahu včetně výukového softwaru, který však není efektivně využíván. Fond jazykových příruček postrádá dostačující množství nových slovníků spisovné češtiny.

Kabinet **matematiky na 2. stupni** je vybaven učebními pomůckami v míře umožňující plnit cíle vzdělávacího programu. Poskytnuté učebnice a pracovní sešity odpovídaly potřebám výuky.

Obě odborné učebny využívané k výuce **chemie** (na jednom pracovišti společná i pro fyziku), jsou vhodně přizpůsobeny pro experimentální činnosti vyučujících i žáků. Vybavení předmětu učebnicemi, učebními pomůckami, laboratorními potřebami a základním sortimentem chemický látek je velmi dobré. Škola je také vhodně vybavena videokazetami a výukovými programy pro tento předmět.

Plánování obnovy materiálně-technického zázemí pro vzdělávání žáků je realizováno se zřetelem na možnost jeho přesunu. Nepříznivě se stávající situace promítá ve stavu jedné z budov, kde se vzhledem k nejasnostem jejího dalšího využití neprovádějí ani nezbytné opravy (např. oprava oken nebo rekonstrukce sociálních zařízení).

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve škole se vyučuje podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola a dle jeho modifikovaného učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků (dále jen RVJ) vždy v jedné z paralelních tříd 5. – 9. ročníku. Kontrolou rozvrhu hodin a obou realizovaných učebních plánů ve školním roce 2004/2005 bylo zjištěno naplnění minimálních týdenních hodinových dotací pro jednotlivé předměty, dodržení závazných hodinových dotací cizích jazyků ve třídách s RVJ i soulad týdenního počtu hodin ve všech ročnících a třídách s reálnou výukou. Disponibilní vyučovací hodiny v 7. - 9. ročníku byly využity správně dle příslušných pokynů MŠMT, a to k rozšíření možností výběru volitelných předmětů.

Ve škole jsou vytvořeny velmi příhodné podmínky pro diferencovanost ve vzdělávání žáků, pro uspokojování jejich potřeb i rozvíjení jejich různorodých zájmů a schopností. Otevřenost vzdělávací nabídky je v 7. – 9. ročníku založena především na 33 variantách různých volitelných předmětů a šesti nepovinných předmětech na obou stupních školy. Osobnostnímu rozvoji žáků a současně prevenci vzniku negativních jevů přispívá také čtrnáct zájmových útvarů, které navštěvuje celkem 230 žáků 1. a 2. stupně.

Výuka hodnocených předmětů probíhala v souladu s učebními osnovami. Probraná učební látka byla zaznamenána v kontrolovaných třídních knihách školního roku 2004/2005 zpravidla průkazně, ČŠI zjistila nepřesnosti jen výjimečně. Vedení školy věnovalo této oblasti kontroly náležitou pozornost.

Při tvorbě rozvrhu hodin pro třídy na 2. stupni nebylo důsledně přihlíženo k didaktickým a psychohygienickým zásadám. Předměty s vícehodinovou týdenní dotací, např. dějepis, přírodopis, fyzika, chemie a cizí jazyky nejsou v týdenním rozvrhu zařazeny vždy rovnoměrně.

Na aktualizaci školního řádu dle nového zákonného předpisu se podílel celý pedagogický sbor. V souladu s ustanovením příslušného zákona již zahrnuje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a zásady hodnocení chování žáků ve škole a na akcích pořádaných školou.

Zákonní zástupci žáků jsou průběžně informováni o výsledcích vzdělávání a výchovy osvědčenými prostředky, včetně internetových stránek a místního periodika, kde jsou mimo jiné prezentovány úspěchy výchovně-vzdělávací činnosti školy. Zavedený informační systém vytváří předpoklady pro vstřícnou komunikaci mezi školou a rodinou.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 1. stupni

Odborná kvalifikace všech vyučujících spolu se systematickou přípravou na výuku tvořily základ pro úspěšné zvládnutí naplánovaných cílů.

Optimální prostorové podmínky umožňovaly ve všech učebnách zařazovat do výuky nejrůznější relaxační prvky. K procvičování a upevňování učiva bylo účelně využíváno zejména nástěnných jazykových přehledů, pracovních listů, aj. V hodinách čtení a literární výchovy rozvíjela komunikativní dovednosti žáků vhodná práce s pohádkami, dalšími učebními texty a obrázky.

Výuka předmětu byla obsahově zaměřena na procvičování a upevňování získaných jazykových poznatků, ve čtení a literární výchově na uplatňování dovednosti správného hlasitého a tichého čtení a pomocí vhodných literárních ukázek na podporu přirozeného dětského zájmu o čtení a literaturu.

Vstupní motivace se většinou omezovala pouze na seznámení žáků s programem výuky, jen ve dvou vyučovacích hodinách vhodně zvolená vstupní motivace vzbudila zájem žáků a navodila hned v začátku vyučovacích jednotek příjemnou pracovní atmosféru.

Použité metody a formy práce podporovaly aktivitu a pozornost žáků, učitelé v přiměřeném poměru účelně střídali frontální, skupinový a individuální způsob výuky. Efektivita části vyučovacích hodin byla snížena nediferencováním úkolů dle schopností jednotlivců. Zařazená skupinová práce byla správně založena na interakci a komunikaci žáků, postrádala však společné vyhodnocení výkonů. Ověřování vědomostí žáků probíhalo většinou ústní formou, hodnocení známkou objektivně vyjadřovalo úroveň jejich znalostí. Také zápisům do sešitů věnovali učitelé náležitou pozornost, písemný projev žáků je na velmi dobré úrovni. Frekvence známek v žákovských knížkách je dostačující pro informovanost rodičů, vyučující přesně definují hodnocené učivo všech složek předmětu. Zde se pozitivně projevila funkčnost metodického sdružení i kontrolní činnost vedení školy.

Všichni učitelé vytvářeli v hodnocených vyučovacích hodinách příznivé klima. Respektovali osobnost žáka, komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Komunikativní schopnosti byly podle možností rozvíjeny, vyučující projevovali trpělivost a citlivý přístup k žákům.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 1. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 1. stupni

Učitelky v hodnocené výuce splňovaly podmínky odborné kvalifikace, jejich zkušenosti příznivě ovlivňovaly průběh vzdělávání. Stanovené dílčí cíle výuky korespondovaly s učebními osnovami vzdělávacího programu, respektovaly princip návaznosti učiva, byly účelně přizpůsobeny specifikům třídních kolektivů a žákům srozumitelně předesílány. Ve výuce se je dařilo plnit.

Hojné a účelné využití didaktických pomůcek zpravidla podpořilo názornost výuky, práce žáků s manipulačními pomůckami výrazně napomáhala pochopení matematických vztahů.

Frontálně organizované vyučování ve většině případů zahrnovalo prvky činnostního učení, zejména v nižších ročnících měli žáci dostatek prostoru pro seberealizaci. Ve všech vyučovacích jednotkách se vhodně střídaly činnosti náročnější na pozornost s činnostmi

zábavnými či relaxačními, což podpořilo udržení pozornosti žáků. Přesto však výuka někdy postrádala výraznější relaxační prvek. Aktivní přijímání informací podporovaly ponejvíce problémově zadávané úkoly, řízené diskuse či kooperaci rozvíjející práce ve skupině. Výjimečně vedlo činnostní vyučování k opomíjení méně aktivních žáků.

Věku žáků přiměřená a s učivem provázaná motivace prolínala převážnou částí vyučování. Často uplatňované mezipředmětové vztahy výrazně přispívaly ke kompaktnosti výuky. Rozvoji komunikativních kompetencí žáků byla věnována pozornost při všech činnostech, pozitivně jej ovlivňoval i vstřícný vztah mezi dospělými a dětmi. Běžně uplatňovaný individuální přístup k integrovaným i ostatním žákům vhodně akcentoval zájem o jejich osobnost.

Žáci byli hodnoceni především slovně a převážně motivačně. Negativem byla jeho částečná neadresnost a jen sporadické zdůvodňování. Dostatečná pozornost nebyla věnována ani rozvoji schopnosti žáků k sebehodnocení. Vhodné závěrečné shrnutí učiva s oceněním práce třídy zařadila většina učitelek. Klasifikace zjištěná ze zápisů v žákovských knížkách byla průběžná, někdy však s nejednoznačným obsahem sdělení.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 1. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova na 1. stupni

Rozvržení učiva bylo provedeno všemi vyučujícími správně, jednotlivé složky hudební výchovy jsou zastoupeny přiměřeně, je zabezpečena návaznost učiva v jednotlivých ročnících.

Použitý hudebně estetický materiál odpovídal vytyčeným cílům hodnocených hodin i složení tříd. Všechny učitelky volily optimální formy činnosti, které vedly žáky k tomu, aby se v hodinách co nejvíce zpívalo, hrálo a tvořilo. Ve specializované třídě byl správně kladen důraz na procvičování rytmu a sluchové analýzy. Cílem všech vyučovacích hodin byly především hudební činnosti, v nichž si žáci přiměřenými didaktickými postupy osvojovali nové pojmy, poznatky a znalosti. V nižších třídách kladly učitelky důraz na hudebně pohybové činnosti, které podporovaly orientaci žáků v rozlišování tónové výšky a melodie. Hudební hry vhodně prolínaly všemi hodnocenými hodinami a přispívaly tak k rozvoji žákovské aktivity a tvořivosti. Ve vyšších ročnících se učitelka více věnovala uvědomělé poslechové činnosti žáků. Ti se naučili srovnávat melodicky i náladově rozdílné písně, rozlišovali instrumentální doprovod. Vyučující správně ponechávaly prostor pro rozvoj komunikačních dovedností žáků, mezipředmětovými vztahy, zejména s českým jazykem, napomáhaly žákům hledat adekvátní výrazové prostředky.

Za negativum je považováno neudání tóniny žákům a chybné určení taktu písně. Také individuální přístup a pomoc žákům s nevyrovnaným hudebním vývojem nebyly v hodnocené výuce patrné. Většině učitelek chybí znalost hry na hudební nástroj k podpoře méně pěvecky schopných žáků.

Při hodnocení práce žáků bylo často použito povzbuzení a pochvaly, frekvence klasifikace v žákovských knížkách neposkytuje zákonným zástupcům průběžný přehled o dosažených výsledcích. Ve všech vyučovacích hodinách byla klidná, vstřícná a pracovní atmosféra.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova na 1. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova na 1. stupni

Hodnocenou výuku vedli čtyři erudovaní vyučující, nekvalifikovanost jednoho z nich neměla negativní dopad na kvalitu vzdělávání. Stanovené hodinové výukové cíle respektovaly dispozice žáků i princip návaznosti učiva a vycházely z tematických plánů odpovídajících učebním osnovám.

Vyučování se vyznačovalo promyšlenou strukturou i účelným využitím příznivých prostorových a materiálních podmínek. Úvodní rušné části hodin žáky účinně aktivizovaly. Příkladně předcvičované rozcvičky svým zaměřením správně předjímalý následující činnosti a zahrnovaly vhodné nápravné i strečinkové cviky. Individuální korekce případných nepřesností cvičení žáků nebyla důsledná a částečně snižovala efektivitu této fáze výuky. K upevňování i nácviku pohybových činností a dovedností učitelé využili názorného předcvičení (vlastní předcvičení, předcvičení nadaným žákem), někdy také s příkladnou analýzou chyb. Závěrečné zařazování závodivých a sportovních her jako odměny za zvládnutí vyučovací hodiny mělo značný motivační efekt.

Vhodně zavedená a důsledně uplatňovaná pravidla komunikace učitel – žák příznivě ovlivnila plynulost výuky, té přispívalo i účelné střídání odpočinkových a fyzicky náročnějších úkolů. Povzbuzující slovní hodnocení provázelo celou výuku, pozitivem byly jeho adresnost a diferenciací vzhledem k úrovni žáků.

Klasifikace výkonů žáků v žákovských knížkách některých tříd nebyla průběžná, rodiče tak nebyli prokazatelně seznamováni s výsledky vzdělávání v daném předmětu.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova na 1. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni

Předmět český jazyk ve třídách 6. – 9. ročníku je vyučován sedmi učitelkami, z nichž jedna nespĺňuje podmínky stanovené odborné kvalifikace, ostatní mají i příslušnou aprobaci. Generační obměna vyučujících uvedeného předmětu se pozitivně projevila v pojetí i celkovém zkvalitnění výuky. Hospitace se uskutečnily ve všech jeho složkách u šesti vyučujících v namátkově vybraných třídách 6. – 9. ročníku, včetně tříd s RVJ a třídy určené pro žáky s vývojovými poruchami učení.

Jazykové, slohové a literární učivo bylo probíráno koordinovaně mezi ročníky a v souladu s učebními osnovami, většinou i dle zpracovaných tematických plánů učiva. Vzdělávací cíle sledovaných vyučovacích hodin odpovídaly schopnostem žáků. Obecné psychohygienické a didaktické zásady byly vyučujícími zpravidla respektovány.

Vyučování probíhalo v kmenových učebnách, jejichž úprava a podnětnost měly rozdílnou úroveň. Vhodně zvolené a připravené učební a poslechové texty, úkoly pro skupinovou a samostatnou práci spolu s účelným použitím audiotechniky zvyšovaly produktivitu vyučovacího procesu, optimalizovaly pracovní tempo výuky a zejména ve vyučovacích hodinách slohu a literatury příznivě ovlivňovaly pracovní atmosféru ve třídě. Názornost výuky byla podpořena v některých učebnách také trvalou prezentací nástěnných mluvnických přehledů.

Většina hodnocených vyučovacích hodin byla organizačně velmi dobře připravena. S výjimkou monotónně probíhajícího jazykového vyučování v jedné třídě, kde s učitelkou spolupracovalo jen několik jednotlivců, se činnosti a organizační postupy účelně a provázaně střídaly, a tím většinu žáků aktivizovaly. Jejich nenásilnou stimulaci a současně i relaxaci umožňovala nápaditě zvolená aktualizace učiva, osvěžení výuky jemným humorem a využití soutěživých momentů, např. při řešení tajenky, četby zašifrovaného dopisu, orientaci ve čteném textu. Vyučujícím se dařilo stanovený program výuky splnit, vstupní motivace

však byla někdy opomenuta a na závěrečné shrnutí probrané učební látky a na vyhodnocení výkonů žáků nebyl vymezen vždy dostačující prostor. Některé vyučovací hodiny vynikaly vyvozováním nového učiva a sestavováním zápisů společně se žáky, motivačním využitím jejich zážitků, zájmů a výchovných prvků, uplatněním lidových moudrostí, mezipředmětových vazeb, propojením složek předmětu a upozorněním na využití učiva v praktickém životě. Pozornost byla věnována všem žákům, diferenciaci v náročnosti a rozsahu zadaných úkolů s ohledem na jejich výkonnost a dispozice byla patrná jen ojediněle. Ve specializované třídě byl zaznamenán výrazný individuální přístup a průběžná kontrola, které napomáhaly úspěšnosti žáků.

Organizační pokyny byly udělovány přesně, otázky formulovány srozumitelně, na jazykovou správnost vyjadřování žáků však nedbaly všechny vyučující důsledně. Žáci projevovali v potřebné míře samostatnost a kázeňské návyky. Úprava a správnost jejich písemného projevu v sešitech měly v některých třídách neuspokojivou úroveň, což je způsobeno zcela chybějící kontrolou ze strany vyučujících.

Slohové práce a domácí úkoly byly zadávány v návaznosti na probrané a procvičované učivo. Průběžné slovní a klasifikované hodnocení výkonů žáků bylo povzbudivé, k sebehodnocení byli žáci vedeni jen v malé míře. Klasifikace v žákovských knížkách zčásti dokladuje nevhodně převažující písemné prověřování výsledků učení.

Výchova žáků ke čtenářství je podporována nejen mimočítankovou četbou, ale také zpřístupněním školních knihoven a společnými návštěvami akcí a soutěží pořádaných městskou knihovnou. Zájem o předmět je vzbuzován každoročním organizováním školního kola olympiády v českém jazyce.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk na 2. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni

Výuka předmětu je z hlediska požadovaného vzdělání vyučujících zajištěna optimálně, všichni učitelé splňují podmínky odborné kvalifikace. Příznivé personální podmínky se většinou pozitivně odrazily v kvalitě výuky. Obsah učiva byl naplánován i realizován v souladu s učebními osnovami, tematické celky byly logicky řazeny. Z hlediska stanovení výukových cílů a zařazeného obsahu učiva byly vyučovací hodiny promyšleny, zpravidla velmi dobře připraveny i účelně řízeny. Kladně je hodnoceno, že v rámci volitelného předmětu cvičení z matematiky mají žáci 8. a 9. ročníku možnost upevňovat a prohlubovat své znalosti.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, účelné využití učebních pomůcek a dalších materiálů ve větší části hodnocené výuky přispělo k zefektivnění přenosu nových informací směrem k žákům.

Organizace výuky a její výsledná účinnost byly přímo závislé na osobním přístupu pedagoga, na jeho invenci a kreativité. Jednoznačnými pokyny řízená výuka byla vedena většinou frontálně, uplatňovala se i samostatná práce. Sled a výběr informací byly přiměřené náročnosti učiva. Zpravidla účelně použité metody a formy práce, příhodné pracovní tempo, společné vyvozování učiva, důsledné poskytování zpětné vazby, diferencované zadávání úkolů podle výkonnosti žáků, vyžadování zdůvodňování postupu při řešení úloh a práce s chybou zvyšovaly kvalitu výuky. Ve většině sledovaných hodin učitelé průběžně ověřovali pochopení probíraného učiva, vhodnou volbou vyučovacích metod měli zajištěnu zpětnou vazbu. Žáci byli téměř vždy vedeni ke spolupráci při kontrole správnosti výsledků a částečně i k sebehodnocení. V případě potřeby učitelé uplatňovali individuální přístup. Výkony žáků průběžně sledovali, korigovali postupy, pozitivním hodnocením i dílčích úspěchů je povzbuzovali a motivovali k dalším činnostem. Hlediska psychohygieny byla respektována

všemi vyučujícími. Učitelé měli k žákům převážně vstřícný vztah a byli jimi většinou plně respektováni. Výuka probíhala v přátelské nestresující atmosféře.

Méně pozornosti bylo věnováno rozvoji řečových dovedností žáků a vhodné aplikaci učební látky na praxi. Ojedinelé nedostatky byly zaznamenány zejména v účelnosti řízení a organizaci činností žáků, což společně s chybějící vhodnou motivací učební látky v některých případech snižovalo výslednou efektivitu vzdělávání.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu chemie

Obsah učiva je pro 8. a 9. ročník naplánován v souladu s doporučením učebních osnov. Časové rozvržení učební látky v průběhu školního roku je promyšlené, k jejímu opakování a upevnění byla vytvořena dostatečná časová rezerva. V požadavcích na vědomosti žáků uplatňují oba učitelé diferencovaný přístup. Úroveň vyučování byla pozitivně ovlivněna jejich odbornou kvalifikací a dlouholetou praxí. Větší nároky byly kladeny na žáky se studijními předpoklady, ve specializovaných třídách se vyučující zaměřovali na zvládnutí základního učiva, u rozšiřujícího preferovali informativní charakter. Zejména propojováním teoretických poznatků s jejich praktickým využitím a vytvářením příležitostí pro žáky vyvozovat a zdůvodňovat závěry na základě vlastního pozorování byly ve sledované výuce naplňovány specifické cíle předmětu.

Materiální podpora výuky včetně využití vizuální techniky a učebnic byla účelná a promyšlená. Výukové cíle byly stanoveny s ohledem na aktuální složení tříd. Čas pro učební činnosti učitelé využili účelně. Názorné expozici nového učiva předcházelo obsahově vhodně zaměřené opakování učební látky. Nechybělo shrnutí a závěrečné zhodnocení aktivity žáků v průběhu vyučovacího procesu. Motivačně působilo zařazování ukázek modelů, chemických látek a jednoduchých pokusů prováděných demonstračním způsobem. Aplikaci vědomostí a práci s informacemi přispívaly stručné testové úlohy a zadávané domácí úkoly. Případná klasifikace byla přiměřená a zdůvodněná. Ve specializovaných třídách volili učitelé adekvátní metody vzhledem k potřebám žáků, účelně řídili a usměrňovali jejich pozorování. Přizpůsoben byl i způsob zápisu učiva do sešitů. Dílčí rezervy jsou ve vedení žáků ke zpřehlednění a úpravě zápisu v případě, kdy jejich písemný projev vykazoval nízkou kvalitu.

V průběhu sledované výuky vytvářeli učitelé dostatečný prostor pro aktivní zapojení žáků do vyvozování učiva, rozvoj jejich poznávacích schopností, komunikativních dovedností a logického myšlení. Frontální způsob výuky s pečlivě promyšleným postupem byl vzhledem k zařazeným učebním činnostem a cílené snaze zapojit do plnění učebních úloh většinu žáků efektivní.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu chemie jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ve škole je vytvořen systém pravidelného zjišťování výsledků vzdělávání. Pro jejich hodnocení a srovnání v rámci celé republiky škola používá komerčně zakoupené testy. Analyzované výsledky slouží ředitelce jako důležitý zdroj informací o kvalitě výuky. Vhodným ukazatelem úrovně poskytovaného vzdělávání jsou také pravidelné vyhodnocování úspěšnosti žáků v přijímacím řízení na střední školy a umístění žáků v různých soutěžích a olympiádách. Důležitou roli při zjišťování úrovně vzdělávání sehrávají také rozbor srovnávacích prověrek z českého jazyka a matematiky na 1. stupni a v 6. ročníku.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve vybraných vyučovacích předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení

Ve školním roce 2004/2005 je v evidenci školy 90 žáků s vývojovými poruchami učení zařazených do sedmi samostatných tříd 3. – 9. ročníku (specializované třídy) a 37 žáků individuálně integrovaných v běžných třídách.

Personální podmínky z hlediska odborné kvalifikace vyučujících pro vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení nejsou příznivé. Pouze ve třech specializovaných třídách jsou třídními učiteli speciální pedagogové (3., 4. a 5. ročník), kteří zabezpečují přibližně 87 % zde probíhající výuky. Z celkového počtu vyučovacích hodin v těchto třídách je však jen 34 % zabezpečeno vyučujícími se stanovenou kvalifikací, neboť na 2. stupni nikdo z učitelů nespĺňuje kvalifikační požadavky pro výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se vzdělávacích akcí souvisejících s danou problematikou v posledních třech letech zúčastňovali pouze učitelé 1. stupně. Pozitivní roli v oblasti organizační a informační, ve výběru speciálních učebních pomůcek a částečně v metodické a koordinační činnosti plní školní metodické orgány.

Vybavenost školy speciálními učebními pomůckami pro reedukaci VPU je zejména ve specializovaných třídách velmi dobrá. Pro výuku je k dispozici řada standardních pomůcek, obrazového materiálu a souborů speciálních textů a cvičení (bzučáky, kostky, stavebnice, jazykové přehledy, pracovní listy, manipulační pomůcky atd.). Velmi často je při zhotovování výukových a reedukačních materiálů uplatňována i vlastní tvořivost vyučujících. Při reedukační činnosti jsou systematicky využívány různé speciální počítačové programy, jimiž je škola rovněž velmi dobře vybavena. Učební pomůcky byly pravidelně využívány při výuce především v nižších ročnících, na 2. stupni se vyučující soustřeďovali většinou jen na práci s kopírovanými texty k procvičování jazykových jevů.

Kvalitu vzdělávání a poskytované speciální péče posuzovala inspekce zejména ve specializovaných třídách na základě hospitací v českém jazyce, matematice, chemii a v nepovinném předmětu individuální logopedická péče. Název tohoto nepovinného předmětu neodpovídá jeho náplni, neboť se jedná o reedukaci VPU.

Průběh vzdělávání ve specializovaných třídách zpravidla odpovídal potřebám zařazených žáků. Reedukační postupy byly zaměřeny zejména na procvičování a upevňování učiva. V jazykové výuce a ve čtení byla věnována náležitá pozornost zdůvodňování pravopisných jevů, práci s mluvnickými přehledy a orientaci v textu. Vyučování se vyznačovalo činnostním pojetím, učební aktivity se střídaly v kratších časových intervalech, důraz byl kladen na rozvoj poznávacích schopností žáků (především sluchové a zrakové vnímání). Volbou přiměřeně náročných úkolů, respektováním individuálního pracovního tempa a oceňováním snahy žáků byla posilována jejich sebedůvěra. Hodnocení bylo vždy spojeno se zpětnou informací a mělo výrazně motivující účinek. Zařazování vhodných soutěží zvyšovalo aktivní zapojení žáků do učebních činností. V chemii a matematice byl v rozsahu učiva i způsobu zápisu do sešitu vhodně uplatňován diferencovaný přístup. Nové učivo bylo vyvozováno názorně, vyučující systematicky usměrňovali pozorování žáků. Cíleně vytvářeli prostor pro rozvoj jejich vyjadřovacích schopností.

Nepovinný předmět navštěvují všichni žáci specializovaných tříd 1. stupně. Na 2. stupni je tato forma speciální péče zabezpečena pouze pro individuálně integrované žáky.

V osmi skupinách vedených převážně speciálními pedagogy jsou zařazeni 74 žáci. Kontrolou záznamů o činnosti a přímou účastí v průběhu reedukační péče na 1. stupni bylo zjištěno, že je prováděna v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a plní svou funkci. Učitelé s využitím počítačových programů a speciálních pomůcek efektivně spojovali nápravnou péči zaměřenou do různých oblastí poznávacích funkcí s procvičováním učiva. Samostatnou práci žáků vhodně střídali s činnostmi pod přímým vedením. Průběžná kontrola a následná korekce výkonu žáků působily motivačně.

Pro individuálně integrované žáky s VPU byly dle odborných posudků školských poradenských zařízení vypracovány individuální vzdělávací programy (IVP). Všechny stanovují vhodné speciální postupy, většina z nich i rozsah a formy speciální péče a konkrétní přehled kompenzačních pomůcek a také způsob hodnocení a klasifikace žáků. Rodiče žáků byli s IVP seznámeni. Jen zcela výjimečně jsou tyto programy vyhodnocovány, chybí tak podklady pro jejich případnou inovaci nebo korekci stanovených postupů. V katalogových listech žáků nejsou údaje o skupinové nebo individuální integraci třídními učiteli většinou zaznamenány.

Kontrolou žákovských sešitů v předmětu český jazyk bylo zjištěno, že obecná doporučení týkající se zadávání, kontroly a hodnocení písemného projevu žáků s VPU nejsou všemi vyučujícími dostatečně uplatňována. Nevhodné je vyžadování oprav pravopisných cvičení klasickým způsobem (přepis celého diktátu). Z hlediska motivace není vždy využíváno např. vhodnějšího způsobu hodnocení diktátů záznamem o počtu chyb nebo jejich zkracování, odlišení specifických a nespecifických chyb. Přes stanovení zásad přístupu k žákům s VPU v rámci metodických orgánů a deklaraci určitých postupů v IVP nejsou vždy preferována doplňující cvičení před diktáty nebo tolerován grafický projev žáků v sešitech. Ve výše uvedených oblastech zde byly zaznamenány i větší rozdíly mezi jednotlivými učiteli. V průběhu sledované výuky uplatňovali všichni vyučující k individuálně integrovaným žákům diferencovaný přístup. Při průběžném a závěrečném hodnocení i klasifikaci je učitelé zohledňují.

Závěry některých odborných vyšetření zejména u žáků vyšších ročníků jsou již poměrně zastaralé. V tomto směru není spolupráce školy s pedagogicko-psychologickou poradnou a zákonnými zástupci žáků systematická. Na vypracování individuálních vzdělávacích programů se dle sdělení ředitelky školy poradna nepodílí, určení pracovníci poradenského zařízení byli s IVP pouze seznámeni. Vyhodnocení dodržování postupů a opatření stanovených v IVP nebyly ze strany školských poradenských zařízení ve školním roce 2004/2005 zatím provedeno.

Průběh a výsledky vzdělávání žáků s VPU byly na 1. stupni velmi dobré, na 2. stupni průměrné. Nevyhovující jsou personální podmínky z hlediska stanovené odborné kvalifikace učitelů ve specializovaných třídách na 2. stupni.

Hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů

Ředitelka školy jmenovala pro každé pracoviště preventistu sociálně patologických jevů. Společně vypracovali minimální preventivní program s výčtem konkrétních úkolů a akcí zaměřených na prevenci výskytu negativních jevů. Účinnost školních aktivit v oblasti primární prevence je každoročně vyhodnocována a toto hodnocení je předáváno okresnímu metodikovi prevence. Z rozboru je patrné, že se výskyt a závažnost nežádoucích projevů žáků meziročně příliš nezměnily.

Situace v oblasti sociálně patologických jevů je cíleně zjišťována prostřednictvím osobních rozhovorů se žáky a rodiči a také pomocí dotazníků a anket. Mezi primárně preventivní aktivity školy patří také pestrá nabídka zájmových útvarů, které přispívají k hodnotnému

využívání volného času žáků. Vzájemnému poznávání a vytváření vhodných vztahů mezi spolužáky, žáky a učiteli přispívají společné pobyty třídních kolektivů ve škole v přírodě.

Škola se problematikou primární prevence zabývá, přesto se výskyt a závažnost sociálně patologických jevů žáků příliš nemění, tato činnost je tedy průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Mohelnice, Mlýnská 1, okres Šumperk, čj. 02/2003, ze dne 30. prosince 2003
2. Rozhodnutí o zařazení Základní školy Mohelnice, Mlýnská 1, okres Šumperk do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 22 452/01-21, ze dne 21. září 2001
3. Vybraná povinná dokumentace školy: třídní knihy školního roku 2004/2005, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004, rozvrh hodin, školní řád, personální dokumentace pedagogických pracovníků školy, vybrané třídní výkazy a katalogové listy žáků, záznamy z jednání pedagogické rady, kniha úrazů
4. Koncepce rozvoje školy na období 2003-2008
5. Provozní řád Základní školy Mohelnice, Mlýnská 1 ze dne 30. září 2001
6. Plán práce Základní školy Mohelnice, Mlýnská 1 pro školní rok 2004/2005
7. Vnitřní platový předpis
8. Vnitřní řád s platností od 25. ledna 2005
9. Zápis z jednání pedagogické rady ve školním roce 2004/2005
10. Zápis z jednání porad vedení ve školním roce 2004/2005
11. Zápis z pracovních porad ve školním roce 2004/2005
12. Zápis z jednání s jednotlivými pracovníky školy od roku 2001
13. Kontrolní systém školy – vnitřní směrnice školy ze dne 7. ledna 2003
14. Plán hospitační ve školním roce 2004/2005
15. Hospitační záznamy ředitelky školy ve školním roce 2004/2005
16. Hospitační záznamy obou zástupců ředitelky ve školním roce 2004/2005
17. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků ze dne 3. ledna 2005
18. Plány a zápisy z jednání předmětových komisí hodnocených předmětů a metodického sdružení pro školní rok 2004/2005
19. Rozvrh hodin pro obě pracoviště školy na školní rok 2004/2005
20. Učební plán školy na školní rok 2004/2005
21. Seznam volitelných předmětů ve školním roce 2004/2005
22. Seznam nepovinných předmětů a zájmových útvarů ve školním roce 2004/2005
23. Ukázky z prezentačních materiálů školy
24. Inspekční zpráva, čj.135 360/01-05051, ze dne 19. listopadu 2001
25. Vyhodnocení činnosti metodických orgánů za školní rok 2003/2004
26. Analýza srovnávacích prověrek – 1. stupeň ve školním roce 2004/2005
27. Vstupní test z matematiky v 6. ročníku ve školním roce 2004/2005 včetně analýzy
28. Namátkově vybrané žákovské knížky, deníčky a sešity žáků hospitovaných tříd ve školním roce 2004/2005
29. Minimální preventivní program 2003/2004

30. Minimální preventivní program 2004/2005
31. Analýza realizace a efektivity Minimálního preventivního programu ve školním roce 2003/2004
32. Směrnice ředitelky školy k vyřizování stížností
33. Seznam individuálně integrovaných žáků Základní školy Mohelnice, Mlýnská 1 ve školním roce 2004/2005
34. Individuální vzdělávací programy individuálně integrovaných žáků ve školním roce 2004/2005
35. Odborné posudky zpracované školskými poradenskými zařízeními žáků specializovaných tříd a individuálně integrovaných žáků ve školním roce 2004/2005
36. Záznamy o práci v individuální logopedické péči ve školním roce 2004/2005 (8 skupin)

ZÁVĚR

Personální podmínky výuky nejsou z hlediska odborné kvalifikace učitelů zcela příznivé, úroveň vzdělávání ve sledovaných vyučovacích předmětech nebyla touto skutečností zásadním způsobem negativně ovlivněna. Schopnosti a dovednosti jednotlivých vyučujících byly využity optimálně ve prospěch kvality výuky. Účinnost kontrolního systému se od poslední inspekce zvýšila a v praxi napomáhá ke zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Škola poskytuje podnětné prostředí pro vzdělávání i zájmovou činnost žáků. Interiér učeben a společných prostor je funkčně vybaven, čistě a esteticky upraven. Účelné použité učební pomůcky a didaktická technika v hodnocených předmětech zpravidla zvyšovaly názornost výuky. Plánování v této oblasti je koncepční, nedostatky zjištěné při minulé inspekci se odstraňují. Částečně nepříznivý je technický stav původní budovy na Masarykově ulici.

Realizované učební plány jsou dodržovány, učební osnovy hodnocených předmětů plněny. Četné vzdělávací a zájmové aktivity organizované školou přispívají k osobnostnímu rozvoji žáků. Ve výuce byly zařazovány převážně didaktické metody a formy práce s přístupy podporujícími aktivní učení žáků, jejich spolupráci a věcnou komunikaci. Učitelé svým vsřícným přístupem pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky, průběžným hodnocením a pochvalou zpravidla podporovali aktivitu a zájem žáků. Někteří vyučující nedbali důsledně na úpravu a správnost písemného projevu žáků v sešitech, v některých případech nebyla zajištěna průběžná informovanost rodičů o výsledcích vzdělávání.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevhovující
------------	-------------	------------------	------------	-------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Filip	Jiří Filip v. r.
Člen týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Chromeček v. r.
Členka týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.
Členka týmu	Mgr. Alena Wiesnerová	Wiesnerová v.r.

V Šumperku dne 5. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 13. 4. 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Marcela Vlasáková, ředitelka školy	Mgr. Marcela Vlasáková v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Mohelnice U Brány 2 789 85 Mohelnice	2005-04-27	m5-1095/05-005133

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.